

Boj proti fašizmu; je boj
vsakega poštenega rodolju-
ba; vsakega delavca in de-
lavke — pač vsakega brez
izjeme na politično, narodno
ali pa versko pripadnost!

CENA NAROČNINI:

Za Kanado in USA.
Za eno leto \$3.00
Za pol leta 1.75

Edinost

IV 79026

EDINOST

206 Adelaide St. W.
Toronto 1, Ont.

Entered as second class matter at
the Post Office Dept. Ottawa.

Vol. 3. No. 96.

Price 5c.

NEODVISNO GLASILO KANADSKIH SLOVENCEV

TORONTO, ONTARIO FRIDAY, JANUARY 26 1945.

Cena 5 c.

Let. 3. št. 96.

PREMIER ŠUBAŠIČ ZAVRGEL ZAHTEVO MLADEGA KRALJA

JUGOSLOVENSKI IZSELJENCI V LONDONU POD- PIRAJO STALIŠČE NJEGOVE VLADE

London — Ministerski predsednik kraljevske vlade dr. Šubašič, odločno je zavrgel zahtevo kralja Petra, da njegova vlada poda ostavko. Vlada bo vztrajala na stališču sporazuma in je podvzela gotove mere za formiranje z maršalom Titom, Federativno demokratsko vlado v Jugoslaviji.

Iz zanesljivih virov vesti trdijo, da je premier Šubašič z odobrenjem britskih uradnih krogov ignoriral zahtevo kralja Petra, ter obenem podvzel potrebne korake k uresničitvi sporazuma podpisanega med njim

in maršalom Titom.

Organizacije jugoslovanskih izseljencev v Londonu, so naslovile enoglasno zahtevo vladi premiera Šubašiča, da vztraja na stališču sporazuma, ter odločno odkloni kakršno koli sodelovanje z fašistično vlado, katero namerava sestaviti kralj. To zahtevo je podpisalo osem organizacij jugoslovanskih izseljencev vred z Zedinjenim odborom Južnih Slovanov, katere vsebuje obenem obtožbo proti razpuščanju vlade premiera Šubašiča z strani kralja Petra, kot nezakonita odločba z namero povzročiti civilno vojno v Jugoslaviji in nesoglasje med zavezniki, ter v takem razmerju izkoristiti priložnost da zadovolji svojim sebičnim ciljem in politični nedemokratski spekulaciji.

V obtožbi se nadalje povdarja, da je ravno zaradi tega kralj odlašal podpisati sporazum maršala Tita in Šubašiča, kar se obenem izraža v neopravičenih ovirah glede materialne pomoči strašno prizadetih narodov Jugoslavije.

V jugoslovanskih krogih prevladuje mnenje, da bo najbrž v naslednjih nekaj dneh formirana nova vlada in sicer v Beogradu, katere premier bo maršal Tito in zunanji minister, sedanji premier, dr. Šubašič.

KING OPOZORIL OPOZICIJO

Ottawa — MacKenzie King, ministerski predsednik, je opozoril Konservativce in CCFovce pred posledicami do katerih lahko pride pri volilni kampanji za izpraznjeno mesto za federalnega poslanca, Grey North volilnem okrožju.

Konservativci in CCFovci si prizadevajo v tem okrožju doseči zmago in z tem poraziti izvolitev vojnega ministra McNaughton. V svoji kampanji se poslužujejo tako drznih obtožb z ozirom na armado in vojaški nabor, katere bi bile najbolj primerne v Berlinu v Nemčiji. Zaradi tega, ministerski predsednik King, je opozoril opozicijo in ji dal zaeno razumeti, lahko da bodo volitve v Grey North brezpomembne in prelozene na splošno federalne volitve.

Smrtna obsodba Hitlerjevi Nemčiji se približuje

RDEČA ARMADA DROBI NACISTIČNE POLOZAJE NA
CELI ČRTI. VZHODNA PRUSIJA OBKOLJENA.
PANIKA IN MRZLIČEN STRAH JE OBJEL
HITLERJEVO NEMČIJO.

Ena od najmočnejših in briljantnejših vojnih ofenziv v vsej militarni zgodovini, je tekoča ofenziva slavne zmagovalne Rdeče Armade. Od Baltijskega morja ob vzhodni Prusiji, čez poljske ravnine po zavzetju Varšave, njeni oddelki minulega tedna so prekorčili razdaljo več kot 200 milj in se z bliskovito naglico približujejo glavnemu cilju — Berlinu.

Moskovski poročevalec v enem poročilu med drugim pravi naslednje: "Ni sile, ki bi mogla zaustaviti Rdečo Armado in narode Sovjetske Unije, da izrečeta smrtno obsodbo Hitlerjevi Nemčiji." Vojni poročevalec Pavlov v svojem poročilu iz bojne črte pravi, "Pravi nered vlada tako med ljudstvom, kakor tudi nacističnim vojaštvom.

Po vaseh kljub temu da so po večini požgane po hišah smo našli jed na mizi. V taki mrzlični hitrosti so odstopali nekdanji ošabni Fritz, kakor tudi civilno prebivalstvo. Vodnjaki in tudi jed, so seveda zastupili, predno so odstopili v popolnem neredu. Vprašal sem naše dekle, ki z vso skrbnostjo uraduje z prometom v zasedenem mestu, katera pot pelje v Berlin. Odgovor je bil: Vsaka pot pelje v Berlin.

Zgornja poročila vsaj deloma pojasnijo sedanjo ofenzivo Rdeče Armade, katere oddelki so okupirali samo minule srede 3,430 vasi, trgov in mest, vključno 1,500 v Nemčiji. Nacistična glavna komanda, poleg propagandnega vplivanja korajže med poraženimi in brez-

upnimi Fritz, ter napovedovanja o rezervni armadi, katere da je na potu, napoveduje obenem kritičen položaj nacističnih sil na celi vzhodni črti. Po zatrdilu zunanjih krogov in vojnih komentatorjev, nacistični odpor na vzhodni bojni črti, je zlomljen. Panika je zavladala med vojaštvom, kakor tudi med ljudstvom.

Oddelki maršala Koneva, so prekorčili reko Oder v Sleziji, ter se utrdili že na drugi obrežni strani te reke. Pozen v Poljski in Breslau, glavna prestolnica Slezije, sta pred neizogibnem padcem katera se prištevata med poslednji močnejši utrdbi pred Berlinom. Pozen je odaljen od Berlina, komaj nekaj 137 milj, prilično razdalji iz New Liscard v Timmins, ali pa iz Windsorja v Pariz, Ont.

Vzhodna Prusija je popolnoma obkoljena. Medtem obkoljenih je tudi več nacističnih oddelkov na posameznih krajih, že daleč v zaledju bojne črte Rdeče Armade. Poročilo o vojnem plenu, vjetnikih in pa civilnem prebivalstvu, neomenjajo podrobnejšega števila. Toda po obsegu okupiranega ozemlja je ugotoviti, da je vojni plen v ogromni količini, kakor tudi tisoči vojnih vjetnikov ter civilnih beguncev.

Berlin — je glavni cilj, ne glede koliko mest in vasi bo okupirala Rdeča Armada, je dejal sloviti pisatelj, Ilija Eremburg.

Unijski pokret protestira proti reakcionarnih intrig

KATERE OGROŽAJO UNIJSKE PRAVICE IN
TUDI MEZDNO LESTVICO

Toronto — George Harris, predsednik unije združenih električarjev in podpredsednik odbora za politično akcijo, je podal resignacijo zadnjega tedna na slednjem položaju z znaku protesta proti intrigam tega odbora z ozirom na volitve v Grey North. V svoji izjavi pravi, da je odbor za politično akcijo pod kontrolo CCF, katere stranka si prizadeva v času bodisi provincialnih ali federalnih volitev pridobiti le oblast, ne glede kako v momentu škoduje unijskim in tudi narodnim interesom.

Izjavi predsednika združenih električarjev se je pridružil število unijskih lokalov iz Ontario in Quebec provincije, odobravač njegovo stališče proti intrigam CCF in tudi Konservativcev. Obe politični stranki si prizadevata v politični kampanji izkoristiti unijsko gibanje za podporo svojih ciljev. V tem oziru so se prav konservativci pokazali v razdorni gonji z tem, da izvajajo delavce na stavko z obtožbami proti liberalne stranke, ne glede na zaključke minule konvencije kanadskega delavskega kongresa, kateri vsebuje določbe proti stavki za časa vojne. Politični karisti po vzorcu reakcionarjev in oportunistov v konservativnih in CCF krogih, skušajo doseči svoje politične cilje.

FAŠISTI PRED SODIŠČEM

Sofia — Pred narodnim sodiščem v Bolgariji, se vrši sodiščna obravnava proti 172 fašističnih teroristov. Sodiščna obravnava se vrši v Varni, pristanišna luka ob črnem morju, se glasi radio poročilo iz Sofije.

POSLEDNJI NAPORI JUGOSLOVANSKE REAKCIJE

KRALJ RAZPUSTIL VLADE PREMIERA ŠUBAŠIČA.
ZA SESTAV ZOPETNE KRALJEVKE VLADE
POVERJEN JE MANDAT REAKCIONARJU,
MILANU KROL

London — Kralj Peter je naslovil zahtevo vladi premiera Šubašiča, brez predhodnega posvetovanja z zavezniškimi uradnimi krogi, da poda ostavko. V svoji izjavi pravi, da ni zadovoljen z sporazumom maršala Tita in Šubašiča, kateri določa sestav koalicijske vlade in kraljevskega Sveta, dokler bi ne bile izvršene plebiscitne volitve.

Uradni jugoslovanski krogi izjavljajo, da je kralj poveril mandat za sestav zopetne kraljevske vlade v Londonu, bivšemu ministru bivših jugoslovanskih režimskih vlad, ter znanemu reakcionarju in skrajnemu nasprotniku Narodno-osvobodilnega gibanja, Milanu Krol.

Zedinjenega Odbora v Združenih državah, kateri priporoča, da se odpošlje zbrane stvari z raznimi parniki po nekoliko ton, kateri plovijo direktno v Jadransko morje, kakor tudi z pomočjo rdečega križa. Zaradi tega Svet je že dalj časa v vezi z kanadskim Rdečim križem z ciljem, da se odpošlje zaboj z naše in njihove strani predstavniku Rdečega križa Jugoslavije v Bari, Italija.

Izvršni Odbor je sklenil poslati zopet delegacijo v Ottawa, katere bo urgirala za pomoč kanadske oblasti v zvezi z odpošiljanjem zbranih potrebščin in boljše načina v tem oziru v bodoče.

Obširnejše poročilo o do sedanjem delu Sveta sledi: Izvršni Odbor Sveta.

čne cilje z povzročanjem intrig notranjega razdora v unijskem gibanju.

Glavni Odbor Canadian Congress of Labor, je zadnjega tedna prejel neštete protestne resolucije v katerih se obsoja akcija Millardove skupine, katere paradigma z oportunističnimi frazami CCF gibanja v tej deželi, toda preračunano svrhu, namreč odvrti ljudstvo in prav posebno delavce in delavke od nujnih potreb tako za življenjski obstanek, kakor tudi splošne stvari v tekoči vojni.

Podpisan sporazum za pomoč Jugoslaviji

Rim — Minuli petek je podpisan sporazum med maršalom Titom in vojni komisiji Vel. Britanije in Združenih držav, glede relifne pomoči čiji Jugoslaviji. Sporazum, ki je podpisan v Beogradu določa, da bo UNRRA dobavljala relifno pomoč, katero bodo narodu delili Narodno-osvobodilni odbori poleg uradnih vojaških in civilnih predstavnikov UNRRA.

Ta vest, ki jo obenem potrjuje begunska vlada v Londonu pred sedanjo krizo iste vlade, je tembolj razveseljava, ker z tem je odstranjena ne samo kakšna koli špekulacija z delitvijo pomoči narodu, ampak daje tudi zagotovitev, da bo dejansko prišla v roke onim, ki so je res potrebni. Poleg tega najbrž da je obenem odstranjena ovira za odposiljanje pomoči narodom Jugoslavije, zbrana med kanadskimi in ameriški izseljenci jugoslovanskega porekla.

DELAVCI ZAHTEVAJO ČISTKO

Pariz — Francoski delavci zahtevajo, da se mora čistka poostri proti onih, ki so sodelovali z nemško okupacijsko silo v Franciji. Tem zahtevam se je pridružil unijsko gibanje, kakor tudi druge politične stranke. V teku zborovanj v Parizu in po drugih mesnih v Franciji, so se slišale pritožbe in zahteve za čistko proti onih elementov, ki so sodelovali z nacističnimi silami v Franciji za časa okupacije.

Napoveduje se ofenzivo na zapadu

Pariz — Po zatrdilu vesti iz zapadne bojne črte, kakor tudi posameznih vojnih komentatorjev, napoveduje se splošna ofenziva. Priložnost za tako ofenzivo trdijo posamezni komentatorji je sedaj v teku bliskovite ofenzive Rdeče Armade na vzhodni bojni črti.

Poročilo iz Stockholma posnema neke vesti iz nacističnega časopisa, katero med drugim omenja večje koncentracije vojaštva in vojnih potrebščin na zapadni fronti, posebno v področju mesta Julich, 22 milj v stran od Cologne.

Na posameznih krajih zavzeška armada je napredovala in po vsem izgledu, da je okupirala ozemlje, ki so ga Nemci v svoji ofenzivi zavzeli pred nedavnim. Poleg tega pa če je bila kdaj koli večja priložnost za splošno ofenzivo proti Hitlerjeve Nemčije s zapada, je sedaj, ko so oddelki Rdeče Armade oddaljeni komaj 125 milj od Berlina.

KANADSKI IZSELJENCI NA STRANI VLADE NARODNEGA SPORAZUMA

Toronto — V sledečem odstavku smo priobčili tekst brzojava v prevodu, kateri je poslan vladi premiera Šubašiča v Londonu z dne 24 januarja t. l. Brzojav dobesedno in v prevodu glasi:

Dr. Ivan Šubašič

Predsednik, Kr. Jug. Vlade
London, Anglija.

"Budno zasledujemo Vaše in vaše vlade odlično vztrajanje napram sporazumu z maršalom Titom, glede vzpostavitve regenstva in stališča kralja Petra II, kateri pod vplivom preživelih reakcionarnih elementov, je zavrgel prejšnje obljube in zahteve od Vaše vlade da poda ostavko. Bodite uverjeni, da svobodoljubno ljudstvo, vključno kanadski Jugoslavlani, prirčno pozdravljajo Vaš sporazum z maršalom Titom, ker je to edina pot, katere vodi k osvoboditvi zemlje in ureditvi njenih razmer v Jugoslaviji, na Balkanu in drugih osvobojenih zemelj v duhu Atlantske karte. Ostanite uporno pri sporazumu, kateri obenem izraža voljo narodov Jugoslavije in premostje za sodelovanje demokratske federativne Jugoslavije z ostalim demokratskim svetom.

Mi smo z Vami v borbi do končne zmage in zagotovite trajnega in pravičnega mira v duhu sporazuma v Teheranu."

Za Zvezo Kanadskih Hrvatov, Edo Jardaš
Za Zvezo Kanadskih Srbov, Vojin Grbič
Za Zvezo Kanadskih Slovencev, Franc Lavrič
Za Novosti, Marijan Krušič
Za Srbski Glasnik, Maksim Bijelič
Za Edinost, Jurij Matešič

IZ URADA SVETA JUŽNIH SLOVANOV

SVET JE POSLAL 95 TISOČ DOLARJEV
RDEČEMU KRIŽU JUGOSLAVIJE

CANADIAN PACIFIC
TELEGRAPHS
World Wide Communications

RA129 AS ORD IMP XCI 25
LONDONPO 17 1222

CANADIAN SOUTH SLAVE COGNIL
319 BAYST ROOM 108 TORONTO

RED CROSS OF YUGOSLAVIA NEEDS 100000 DOLLARS FOR PAYMENT MEDICAL SUP-
PLIES PLEASE SEND US THIS SUM IF POSSIBLE AWAITING FOR TELEGRAPHIC
ANSWER ADDRESS MIDLAND BANK LTD KRISTA GEORGEVIC MEDICAL ACCOUNT 6
SLOANEST KNIGHTSBRIDGES 1
GENERAL VELEBIT AND NIKOLA KOPACEVIC

Brzojav od Velebita in Kovačevića

Svet Kanadskih Južnih Slovanov za pomoč Svobodni Jugoslaviji, poslal je \$95,000 Jugoslovanski Vojni Misiji v London, za kupitev zdravilnih potrebščin za Jugoslovanski rdeči križ.

Denar je odposlan po splošnem brzojavu od generala Velebita, šefa Vojne Misije maršala Tita in Nikola-

Izvršni Odbor Sveta smatra ta sklep kot najboljši način, da se čimprej mogoče proži pomoč trpečim bratom in sestram v domovini, ker dosedaj nismo imeli močnosti zbrano pomoč odposlati kamor je namenjena, obenem pa izražamo upanje, da se bodo z tem korakom strinjali in odobrvali

General Velebit

N. Kovačević

ja Kovačevića, bivšega glavnega organizatorja Sveta, kateri se točasno nahaja v Londonu, da rdeči križ potrebuje za zdravilne potrebšchine denarno vsoto \$100,000.

Izvršni Odbor Sveta o svojem sklepu da se pošlje 95 tisoč dolarjev, je brzojavno obvestil vse člane glavnega odbora. Od večine glavnih odbornikov odgovor je bil, da se denar pošlje.

ga vsi prispevatelji v sklad pomoči Svobodni Jugoslaviji.

Prizadevanje izvršnega odbora Sveta se nadaljuje, da se čimprej odpošlje zbrano obleko, obutev in druge stvari, kar se nahaja v našem skladišču v Montrealu. Glede podrobnejših informacij zaradi posebnega parnika, da odpelje zbrano roboto, nam nudi poročilo Zlatka Bolokoviča, predsednika

"EDINOST"

Published weekly at
206 Adelaide St. W., Toronto, Ontario,
by Edinost Publishing proprietor
in Slovenian Language

Registered in the Registry Office for the City of Toronto
on the 25th day of June, 1942, as No. 47939 C. F.

EDINOST

Izhaja vsak petek v slovenskem jeziku. Naslov lista:
206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.

Histerični pojav protinarodnih elementov

V enem prejšnjih uvodnikov smo omenili, da dogodki v Grčiji, so vprašanje obnem Balkana in naposled Evrope. Potek dogodkov potrjuje to napoved tako v narodnih kakor tudi mednarodnih ozirih, posebno že zaradi dejstva, da se skuša podati utis v javnem mnenju, da je sporna zadeva v Grčiji, lokalnega pomena — da je Narodno-osvobodilni odpor poražen in povrh tega, Atlantski čarter pokopan.

Kako v tesni zvezi so bili dogodki v Grčiji z jugoslovanskimi reakcionarnimi krogi, potrjuje najnovejši pojav notranje krize kraljevske vlade v Londonu. Reakcionarni krogi raznega rodu in poklica, niso zamudili seveda priložnosti spričo oborožene intervencije v Grčiji, da tudi sami podvržejo nekaj kot kamen spodtike proti sporazumu maršala Tita in Šubašiča. Prav naivno bi bilo misliti, da niso že zaradi takih neopravičenih dogodkov v sosednji državi dobili korajžo, zbrali vse svoje reakcionarne sile za ponovno gonjo proti Narodno-osvobodilnega gibanja in njegovega vodstva v starem kraju. Začeli so reklamirati že odzdravnaj osvobodilni državni ustav in se posluževati zastarelih fraz, kdo zaprav je predstavnik večine naroda.

V tem oziru je prav karakteristična izjava dr. Krnjeviča, glavnega tajnika iz bivšega vodstva Hrvatske Seljačke Stranke, ki pravi: **Nihče ne more trditi, da Narodno-osvobodilni pokret predstavlja vse dele Jugoslavije — zasigurno, po mnenju Krnjeviča — ne predstavlja "večine" hrvatskega naroda.**

Krnjevič in njemu podobni, so že precej časa v Londonu. Poleg udobnosti za življenjski obstanek, so bili tudi na varnem. Zato ni nekaj izvenrednega v njegovi izjavi o takozvani večini hrvatskega naroda, kam je naklonjena in kdo jo predstavlja, ker je prav daleč od resničnih razmer in krvave borbe tako hrvatskega, kakor tudi slovenskega, srbskega in drugih narodov Jugoslavije. Njegova izjava je ponavljanje starih fraz, a preračunano namero in v trenutku gotovih dogodkov, kateri naj bi obenem omogočili povrniti preteklost v Jugoslavijo.

V tem svojem obupnem prizadevanju, ni sam. Poleg srbskih reakcionarjev in rušilcev narodnega edinstva, pridružili so se seveda tudi bivši slovenski reakcionarni podrepaniki po vzorcu Miha Kreka in bivšega kraljevskega poslanika v Ottawi, Izidor Cankar. Za slednjega se je zavzel "Ameriški Srbobran", glasilo Srbskega Narodnega Saveza, toda pod kotom fašistično naklonjene šovinistične skupine. V izdaji z dne 11. januarja pod naslovom "Sa političke arene" v zaščito Cankarjevega stališča na "pram sporazumu maršala Tita in Šubašiča, pravi naslednje:

"Ipak jedan od njenih članova (se misli na vladu Šubašiča), Slovenac Cankar, zgadjen i posramljen ovakvim postupcima, koje predstavljaju jedan niz prevara i podvala, napustio je Šubašičovo društvo i dao ostavku na ministarski položaj, ne želeći da deli odgovornost sa onima koji pokrivaju partizansko-ustaške zločine u Srbiji i Slovenačkoj. Izgleda da je Šubašič pokušavao na razne načine da podmiti Cankara, ali se ovaj u poslednjem momentu otrezno i odbio njegove ponude." Podrhtanje naše.

V kolikor se tiče obrekovanja partizanskega in Narodno-osvobodilnega gibanja, "Ameriški Srbobran", podžiganjem šovinizma, podiranjem narodnega edinstva, se ta časopis ne razlikuje od Geobelsovega časopisa v Berlinu. Toda v kolikor si prizadeva trditi, da se je Cankar v poslednjem momentu streznil, je enako daleč od resnice, kakor zemlja od neba. Zdrsnil je v zablodo ne samo v pojmu napram obveznosti vsakega poštenega rodoljubnega Slovenca do Narodno-osvobodilnega gibanja in njegovega vodstva, ampak osebno se pridružil osvobodilni skupini v borbi proti resničnega osvobodilnega lastnega naroda.

Če je kje kakšen bolj tragičen prizor, tedaj bi ravno bil, videti to zbrano družbo, kako v svoji brezupnosti kuje zaroto proti Narodno-osvobodilnega gibanja, njegovega vodstva in naposled proti maršala Tita in Šubašiča vlade narodnega sporazuma, edino z ciljem, kako, in na kateri način povrniti stari režim v Jugoslavijo. Slednje je poglavito vprašanje, ne glede na vse njihove farižejske izjave o narodni večini, državnem ustavu in pa zakonitosti Antifašističnega Sveta Nacionalnega Osvobođenja.

Novi ali pa stari režim je vprašanje.
Temu za dokaz je izjava kralja Petra. V svoji izjavi kljub temu, da je odobral sporazum maršala Tita in Šubašiča, uporno vztraja in razpušča vladu, katero ste obenem v soglasju odobrili Vel. Britanija in Sovjetska Unija, edino zaradi tega, ker se postavljajo odobritev povrnitve kralja na kraljevski prestol, ako se narod zato izreče pri plebiscitnih volitvah. To je vzrok za uporno stališče kralja proti Tito-Šubašičevemu sporazumu, kakor tudi že omenjenih reakcionarnih krogov, kateri zagotovo bi ne prezrli priložnosti poslužiti se s istimi metodami in tudi sredstvi v borbi proti Narodno-osvobodilnega gibanja in njegovega vodstva, po vzorcu reakcije v Grčiji.

Prav nobenega dvoma ni, da se ta reakcionarna pisana družba zaveda resničnega pomena Narodno-osvobodilne borbe proti fašističnim okupatorjem in njihovih privrženec. Zaveda se, da je ogromna večina narodov Jugoslavije, ne samo včlanjena pri Antifašističnem Svetu Nacionalnega Osvobođenja, ampak da je v krvi narodnih herojev zaeno rojeno notranje bratstvo in nezlomljivi narodni sporazum za dosego resničnega osvobođenja v novi federativni in demokratični Jugoslaviji. In nadalje zaveda se, da v krvi rojeno bratstvo in narodni sporazum, ne daje prav nobene podlage za povrnitev na oblast onih, ki so poleg izdajstva narodnih interesov 1941 leta, pobegnili iz domovine na varno z ciljem, da v gotovih momentih ako se posreči, zopet zasedejo oblast.

Narodi v Evropi, prav tako tudi v Jugoslaviji, vedo zakaj se bore. Doba, ki se je rajala po prvi svetovni vojni z ozirom na določbe v narodnih in mednarodnih ozirih, izumira. Na pohodu je nova doba, katera črpa krvave in grenke izkušnje po prvi svetovni vojni in napoveduje novo prerojenje narodne zavesti in na prvem mestu in celu uredništev Atlantskega čarterja ter zavezniškega sporazuma v Teheranu. Njihovo uredništev bodo izvedli narodi Evrope, zasluženi pod jarmom protinarodnih režimov do tekoče vojne in v vojni nemškimi fašističnim barbarstvom. Toda, Atlantski čarter in zavezniški sporazum v Teheranu, pomeni popolni poraz tako fašizma, kakor tudi protinarodnih režimov.

Ing. Sernec, dr. Marušič dr. Vavpetič in Franc Leskosek o vprašanjih lastnine, reda in zakonitosti

(Nadaljevanje in konec)
In kakšna je razlika v vlogi pravnikar v stari in novi Jugoslaviji?

Razlika je velika. Ugotovili smo jo že na prvem zboru slovenskih pravnikov na osvobodjenem ozemlju. Ta zbor se je, kot vam je znano, vršil dne 10. in 11. oktobra lanskega leta, to je že pred sedmimi meseci.

Tam smo dognali, da pravnikovo delo ni več samo vklepanje življenjskih primerov v pisane norme, podrejanje živlega življenja pod nje. Nasprotno je življenje s svojimi družbenimi vrednotami tisto, s katerim bomo pomagali tudi mi, pravniki, ki imamo poleg državljanov urejati sožitje ljudi s skupnostjo, vskladiti interese posameznika. Tako v resnici iščemo, kaj je pravica, in odpravljamo staro razliko med tem, kar ljudje pojmujejo, da je prav, in med praviško pravico, pravico po pisanih normah. Seveda pa s tem nečemo jemati pomena pisanemu pravu, danim, postavljenim pravnim pravilom. Njihova obveznost je tudi za nas nesporna. Novo je le naše spoznanje o njihovem odnosu do živlega življenja in o odnosu njih vsebine do njega in o vlogi prava.

Ob takem spoznanju dobiva delo pravnikarovo vsebino, in sicer tisto, ki nam je bila že vsem nujno potrebna. Izvijamo se formalizmu, približujemo se življenju, ko skušamo spoznati vse njegove silnice in prav vrednotiti večno borbo interesov.

Kaj ni značilno, da poslujejo naši organi povsem urejeno in pravično kljub temu, da nimamo še številnih pisanih norm? Po tem, kar sem do sedaj videl, morem mirno ugotoviti, da znamo pravico, to, kar je prav, najti tako, da je bližje pojmovanju ljudstva, kot je bilo do sedaj.

Kaj je v primeri s stari novega na našem sodstvu, ki je izšlo iz osvobodilne borbe?

Staro sodstvo je imelo to značilnost, da je bilo uradniško, avtoritativno, sodbe pa mnogokrat le formalno upravičene. Naše novo sodstvo ima drugo značilnost. Nekako naravno je izgubilo te lastnosti, ki so z osvobodilno borbo nezdružljive, in se razvija skladno z razvojem našega novega javnega življenja in nastajajočimi potrebami. Osnovni razlog temu je, ker smo spoznali, kot že mnogi drugi narodi na svetu, da z bistvom prave demokracije dosedanje oblika sodstva ni prav združljiva. Naša usmeritev gre za tem, da sodstvu svojstvena načela, — naj jih imenujem tako kot to. Josip Rus "lastna znanstvena načela sodstva" — združimo z demokratično obliko ljudskega sodstva.

Pravnik ima tu pomembno vlogo kot strokovnjak, kot razumnik, ki se je po svojem poklicu moral seznaniti s praviimi prvinami teh načel in se mora na drugi strani znanstveno poglabiti v bistvo sožitja poedinca v skupnosti. Sodelovanje z laiki pa ga opozarja na vsakokratno življensko stvarnost. S tem pa narašča globina sodbenih razlogov, ki so in morajo ostati vedno temeljno gibalno za vsak izrek.

Upam, da že teh par ugotovitev tudi govori za to, da se v resnici trudimo najti pravičnost v najvišji možni meri. Verjemite tudi, da gredo naši sodniki po tej poti z vso verno naprejo.

Naša borba ni utemeljena samo po globoko moralnih zakonih, ki so jo spoznali. Utemeljena je tudi po mednarodnem pravu, ki nam zagotavlja vse pravice bojujoče in zmagovalne države.

Kako Vi gledate na to?

Z obema našima ugotovitvama se v celoti strinjam. Zlasti je tudi pravno dognano upravičenost naše borbe po pozitivnih mednarodnih

načelih, kakor je v svojem delu z vso znanstveno pripravljenostjo ugotovil to. Lojze Ude. Dodam naj samo, da je bila naša borba tudi nujna, da nam edino ona in z njo vse ogromne žrtve v obstoječem mednarodno-pravnem položaju dajojo trdno jamstvo za končno udeležitev naših davnih narodnih idealov: združitev vseh Slovencev v okviru federativne Jugoslavije. Naša borba pa je tudi slovenskega človeka prerodila tako, da bo v bodoče sposoben svoji usodi biti sam gospodar. Narod hlapcev smo bili. Danes smo narod, čigar ime s ponosom, kot se izreka ime junaka, imenujejo vsi veliki narodi.

Tov. Vavpetič je ves v ognju. Če bi utegnili, bi najj razgovor se raztegnila. Pa imava s tovarišem Leskosekom določeno uro za sešatek. Treba je biti točen.

Tov. Leskosek — Luka je sklopih besedi. Zato naj jaz povem o njem, kar bo zamočal.

On je član Centralnega Komiteta Komunistične Partije Jugoslavije, sekretar Centralnega Komiteta Komunistične Partije Slovenije in član Predsedstva AVNOJ-J-a. V slovenskem osvobodilnem gibanju je kot kovinar z izredno bogato tradicijo delavskega gibanja najvidnejši predstavnik delavskega razreda Slovenije.

Dne 14. novembra 1918. leta se je tovariš Luka vrnil z italijanske fronte domov v Celje. "Treba se je iti borit za Jugoslavijo, "mu je šel istega dne dejal prijatelj. In tovariš Luka je že naslednji dan našel na Koroškem, kjer se je petnajst mesecev boril na kosi slovenske zemlje, na katerem so šele sedaj naše partizanske (Nadaljevanje na 4 st.)

Piše: Boris Kidrič

V odnosu naše narodne oblasti do slovenske duhovščine smo pravkar pričeli dve, nevedno povsem nasprotujočima se pojavoma. Po eni plati prireja narodna oblast konferenco s katoliško duhovščino, po drugi strani pa sodi izredno vojaško sodišče duhovniku izdajalcu, obtoženemu ne samo belogardistične propagande, temveč tudi neposrednega vohunstva v korist nemškega okupatorja.

Zapisali smo, da sta oba omenjena pojava — navidezno nasprotna. Dejansko, v resnici si prav nič ne nasprotujeta, marveč izražata isti odnos naše narodne oblasti do slovenske duhovščine.

Ta odnos je v kratkih besedah mogoče podati takole:

Nobenemu duhovniku se doslej ni in se tudi v bodoče ne bo skrivil las zaradi tega, ker je duhovnik. Svoboda veroizpovedi in opravljanja bogočastja je slej ko prej zajamčena. Naša narodna oblast ne vrši prav nobene protivrske propagande, ne odbija duhovnikov od narodno osvobodilne borbe, temveč jim prav nasprotno omogoča vanjo pot. V narodno osvobodilni borbi lahko najde sleherni, svojemu narodu vdan slovenski duhovnik prav take iskrene tovaršije in prijatelje, kakor jih je našel dr. Metod Mikuz, kakor jih je našel župnik Lampret, kakor jih je na Hrvatskem našel monsignor Ritič, kakor jih je na Slovenskem in Hrvatskem našla še vrsta drugih duhovnikov in kakor jih je v pravoslavni predeli našel ponosno Jugoslavijski našel velik del pravoslavne duhovščine. Vsem vernikom, vsem članom Narodno Osvobodilne Vojske ali narodno osvobodilnega gibanja in vsemu civilnemu prebivalstvu na našem osvobodjenem ozemlju je omogočeno izvrševanje verskih opravil. Svojemu narodu zvesti katoliški duhovniki lahko v naših šolah nemoteno opravljajo verski pouk. Nedavno smo bili priča velikonočnim procesijam, ki so se jih udeleževale tudi edine naše vojske. Vodstvo Osvobodilne fronte se slej ko prej trudi, da bi se odnosi med narodno oblastjo in katoliško cerkvijo čim hitreje, uspešneje in bolj uredili, ter vestno izpolnjuje sklepe prvega zasedanja SNOS. Hkrati pa je seveda popolnoma nemogoče, da bi naša narodna oblast dovolila duhovnikom — samo zato, ker so duhovniki — nemoteno, narodu, njegovim krvi in njegovim žrtvam v posmeh uganjati narodno izdajalsko propagando ter organizirati vohunstvo v korist smrtnega sovražnika. Kakor sleherni drugi državljani, ki je sramotno odpadel od svojega naroda, tako bo danes in jutri in v

bodoče tudi duhovnik, ki se drzne izdajati, postavljen pred sodišče in pred zid. Kakor bo naša narodna oblast ostala neomajno zvesta načelom, ki jih je proglasila gibanje, iz katerega se je porodila — in med taka načela sodi tudi svoboda vesti, veroizpovedi in bogočastja — tako bo znala naša narodna oblast storiti, ukreniti brez omahovanja, kar je dolžna ukreniti glede na narod, ki že četrto leto preliva svojo kri. Streti bo znala, neusmiljeno bo znala uničiti slehernega izdajalca, pa čeprav bi se Judež odedal v črno suknjo in skrilval za mašniškim posvečenjem.

S tem je pravzaprav povedano vse, kar se tiče našega odnosa do duhovščine, do vere in do cerkve in kar se tiče našega odnosa do narodnih izdajalcev. Vse to je že dokaj časa znano širokim narodnim množicam. Znano more in mora biti tudi vsej duhovščini. Prav dobro je lahko znano tudi tistemu delu slovenske duhovščine, ki se je podal na narodno izdajalsko pota. Mi v ostalem zelo točno vemo, da mu je vse to res znano.

Kolikor torej o teh in takih zadevah ponovno pišemo, pišemo iz dveh razlogov: prvič, ker želimo podati nekatere ugotovitve moralno političnega — ali če hočete — zgolj moralnega značaja; drugič, ker hočemo na tem mestu tudi kot komunisti povedati svoj odnos do istih vprašanj.

Kar se prvega tiče — namreč moralno politični odnosno moralnih ugotovitev — naj ponovno približamo naslednje. Slovenska duhovščina je imela od vsega početka vso možnost, da se pridruži svojemu narodu v njegovi najusodnejši borbi. Osvobodilna Fronta ni nikoli ogrožala vere ne cerkve in ne duhovščine, ter se ni nikoli prenehala truditi, da bi pritegnila v osvobodilno gibanje slovenski kler — tudi z njegovim škofom na čelu, dokler ni seveda višji pastir ponovno javno izrekel, da se istoveti z "domobranstvom", ki predstavlja za nas najvulgarnije narodno izdajalstvo. Del slovenske duhovščine je bil poleg drugih narodnih izdajalcev tisti, ki je zlasti v tako imenovani ljubljanski pokrajini — na žalost na čelu z višjo hierarhijo — skočil svojemu narodu v hrbet in začel z gonjo, klevetniško in vohunsko, neoboroženo in oboroženo, proti narodno osvobodilnemu gibanju. Kolikor je bil ta del duhovščine zaradi svojega narodnega izdajstva tudi fizično prizadet, kolikor so ga kot neusmiljeno pravično narodna kazen doleteli likvidacije — je razen tistih svojih nadrejenih duhovnih vodnikov in pretkanih starih oblastnikov, ki so ga potisnili na kriva pota, kriv sam, prav sam in se ne more nad ničemer pri-

KAMPANJA VPRID UPRAVNEGA FONDA VEČA

Zaradi neizmerne potrebe, da se omogoči Svetu Kanadskih Južnih Slovanov nadaljevanje njegovega plemenitega dela vprid pomoči narodom Jugoslavije v njihovi naporni in nadčloveški borbi proti fašističnim okupatorjem in domačim izdajalcem, Izvršni Odbor Veča je mnenja, da je potrebno zbrati denarno vsoto pet tisoč dolarjev vprid upravnega fonda.

Naše je mišljenje, da je v toku zimske sezone potrebno z pomočjo vseh drugih demokratičnih ustanov našega naroda v poedinah naselbinah organizirati cel niz društvenih prireditev vprid upravnega fonda Veča. Lokalni odbori naj skličejo takoj sejo predstavništva vseh organizacij našega naroda in na njih urgirajo za sodelovanje v društvenih prireditvah kot koncertov, večerink, bazarjev itd.

Kampanja za pet tisoč dolarjev za upravni fond, se nanaša na prvem mestu na naselbine, katere do danes niso podvezle gotovih korakov glede upravnega fonda, ali pa so prispevale le neznatno vsoto. Toda v kam-

panji pa ni izjeme za kako naselbino v kolikor so ji priložnosti naklonjene in tudi sredstva na razpolago, da prispeva svoj delež po svoji najboljši moči v to svrhu.

Važnost upravnega fonda bomo razumeli iz vidnih dejstev, da je treba poleg uradnega dela izvrševati še druga dela, ki so v zvezi z zbiranjem pomoči za narode v Jugoslaviji. Na prvem mestu organizirati propagandno delo Veča, katero pa v tem oziru ni nič manj važno, kakor je zbiranje materialne pomoči. In zato se obračamo z apalom na vse lokalne odbore Sveta Kanadskih Južnih Slovanov, za neposredno akcijo za upravni fond.

Kampanja za upravni fond, ki se prične z dne 1. februarja in se nadaljuje do konca februarja, to je samo mesec dni — zahteva takojšnje akcijo lokalnih odborov in vseh drugih demokratičnih ustanov našega naroda. Predvideno je zbrati pet tisoč dolarjev v to svrhu.

Zato na delo bratje in sestre!

Publikacijski Odbor Veča
Ed. Jardaš.

Narodna oblast in duhovščina

nezahtevati. Kolikor je zaradi duhovnikov izdajalcev zraslo marsikje v narodnih množicah nezaupanje do duhovščine sploh in kolikor so se na taki osnovi pojavile možnosti, da vesplovi izpostavljeni in k nenehni, včasih tudi pretirani čuječnosti prisiljeni narodno osvobodilni borci sodijo vse duhovnike po istem kopitu, je kriv tisti del duhovščine, ki se je spečal z okupatorjem.

Narodno osvobodilno gibanje nima potemtakem prav ničesar popravljati v svojem odnosu do duhovščine, ker je vsa pravica na njegovi strani. Absolutno odgovoren pa je pred svojim narodom oni del slovenske duhovščine, ki je šel z okupatorjem, ki je šel z okupatorjem namesto z narodom, kajti na njegovi strani je vsa prav vsa krivica. In marsikaj mora v odnosu do svojega naroda popraviti tudi tista slovenska duhovščina, ki sicer ni šla z okupatorjem, ki pa je ostala mlačna, namesto da bi se pridružila narodno osvobodilnemu gibanju v najhujših časih za narod, kajti na njeni strani je prav zaradi njene moralne mlačnosti velika odgovornost.

Taka je naša prva moralna ugotovitev. Nesporno dejstvo je, da je narodno osvobodilna borba ogromno storila za moralni dvig slovenskega človeka. Požrtvovalnost, junaštvo brez primere, nadčloveško samozatejevanje, kadar je bilo treba, odpoved vsemu osebnemu v korist narodne svobode — take so poteze, ki jih je dvignila in jih v vse večji meri dviga v narodno osvobodilnem borcu naša velika borba. Naši ljudje znajo umirati za svoje prepričanje, kakor znajo zanj živeti. In kaj bomo v primeri s temi in takimi našimi ljudmi, našimi svetlimi borci, rekli recimo o tistih duhovnikih, ki smo jih na Turjaku in v drugih belogardističnih postojankah v jeku njihove borbe proti lastnemu narodu zajeli, jim podarili življenje v želji, da storimo s svoje strani vse, kar naj bi omogočilo likvidacijo narodnega izdajstva in povrnitev zapeljanih slovenskih bratov k svojemu narodu, pa so nam po nemški ofenzivi vrnili našo veliku kodošnost z golim gnojnicami in podlih laži, s še strahotnejšo delavnostjo v korist okupatorja!

Po eni strani torej moralni dvig, po drugi strani moralni razkroj. Ali ni to dejstvo za slehernega duhovnika, ki se ni izrodil v sfanatiranega okupatorjevalca, valpta, resen opomin, kam moralno vodi pot, ki jo je podvzel narodno izdajalski del slovenske duhovščine! Tretja ugotovitev. Zgodovinsko dogajanje je neizprosno logično. V tem smislu je brez dvoma tudi neizprosno moralno. Ali za pošte-

nega slovenskega duhovnika ne obstoja vprašanje, kaj narodne množice sodijo o tistih duhovnikih ki so šli z okupatorjem? Ali za poštenega slovenskega duhovnika ne obstoja vprašanje, kako bo narod sodil o duhovščini sploh, če bi njen zares prevelik del ostal z okupatorjem? Ali ne obstaja nevarnost, da duhovščina po krivdi duhovnikov izdajalcev, lastne slepote in odtujenosti narodu, doživi prav tisto s čimer so jo strašili in jo še strašijo patenirani lažnjivci o "brezbožni" Osvobodilni Fronti?

Slepuc je danes lahko jasno, da je zmaga v rokah narodno osvobodilnega gibanja. Nemški porazi na vzhodni fronti so temu dokaz. Dejstvo, da se je Rdeča Armada pojavila na Karpatih in v Čehoslovaki in da so ji odprta vrata na Balkan, je temu dokaz. Angleški in ameriški radio polna Titove slave, je temu dokaz.

Politika škofa Rozmana pa ustrežno obupnim poskusom skahiranih Jugoslovanskih emigrantov tira del slovenske duhovščine kljub vsem tem dejstvom vse globlje in globlje v objem nemškega okupatorja. In ne samo kljub vsem tem dejstvom. Tira jo klub temu, da je imel škof Rožman osebno vso priliko, sodelovati z Osvobodilno Fronto ter uveljaviti v njej vsa stališča, glede katerih bi menil, da so hkrati koristna veri in cerkvi in v skladu s slovensko narodno osvobodilno borbo.

Kdo potemtakem škoduje katoliški veri v Sloveniji? Mar ji škodujejo Osvobodilna Fronta, ki dosledno izvaja načelo o svobodi vesti, veroizpovedi in bogočastja? Ali ji ne škodujejo tisti, ki pod lažljivo krinko "borbe za vero in Boga" tirajo duhovščino in vernike v narodno izdajstvo?

Če bi bili mi komunisti zares taki satanski taktiki, za kakršne nas je tolikokrat proglasil "Slovenec", bi pač sedaj lahko rekli: Gospodje, kar naprej po starih poteh.

Toda komunisti smo del svojega naroda, z narodom smo povezani na življenje in smrt, drag nam je sleherni Slovenec, pa naj bo tega ali onega prepričanja ali nazor, samo če hoče koristiti svojemu narodu. Odnos naše narodne oblasti do duhovščine, vere in cerkve je v našem pogledu tudi nas odnos. Hkrati z našo narodno oblastjo izpovedujemo tudi komunisti, da so pred slovenskim narodom še vedno trde preizkušnje in da ima potemtakem vsa tista slovenska duhovščina, ki se ni oddvojila od svojega naroda še vedno vso možnost, povezati se z nami vred na življenje in smrt z narodom, žrtvovati za narod, kar žrtvujejo zanj narodne množice in njihovi najboljši sinovi (Nadaljevanje na 4 st.)

NAPREZIMO VSE SILE ZA USPEH KAMPANJE

Calgary — Zopet smo v kampanji za tiskovni sklad in nove naročnine, za naš list Edinost. Uredništvo nas je naprtilo prav po parti-zanski, upam pa, da čeravno nas je Slovencev malenkost, bomo po partizansko napeli vse sile za dober uspeh.

Edinost je naš list, ki je šele začetnik, zato je naša dolžnost slehernega rojaka in rojakinje, postaviti ga na trdno podlago, posebno pa članov in članice Zveze Kanadskih Slovencev. Trdna podlaga našega lista je seveda zadosten tiskovni sklad, kateri omogoča listu poleg naročnin, za njegovo redno izhajanje. V tem oziru nam vzgledno nudijo primer naši sobratje Srbi, katerih po številu ni dosti več v tej deželi. V ravnanju minulih kampanj, so odločili izdajati svoj list "Srbski Glasnik" dvakrat na teden, kar bo mogoče edino z kampanjami za tiskovni sklad.

Naš list izhaja enkrat na teden in približno je enkrat na leto tudi kampanja za tiskovni sklad in nove naročnine. Ob taki priložnosti je treba, na prvem mestu pridobivati nove naročnine, ker z povečanjem naročnikov pri listu, obenem se povečuje njegovo tiskovni sklad, a zmanjšuje potreba za kampanjo.

Med nami dobimo tudi take, kateri se kaj radi zanašajo, češ da se lože pomote v Edinosti. Za vsakega takega je priporočljivo, če je v resnici nezmožljiv in zmožen sto odstotno slovenske, da se javi za nasveti. Uredništvo bo z veseljem sprejelo vsako pomoč in nasvet, namenjeno za izboljšanje gradiva in sestava lista. Vendar pa v največ slučajih to je prazen izgovor, kajti glavni namen bi moral

Sledili bomo vzgled partizanov za izpolnitev kvot

Timmins — Naša kampanja za Edinost, je v polnem teku. Edn bolj kot drugi delamo v em pravcu, da izpolnimo kvoto, katero ste nam določili. Tudi če stroho bomo skakali ako bo potrebno, kakor tisti partizan Jože, kateri je čez stroho planil med nmrške vpadnike in jih z ostrostrelko do mala pokosil, pndno sta utegnila udreti če vrata njegova dva ožja soojevnika in obenem tudi nelčljiva tovariša v krvavi, bda najbolj plemeniti borbi.

Zato tudi ob ej kampanji, za naš list Edinost, skoraj nevidim, dabi bilo kaj bolj plemenitega in trenutno od večjega omena, kakor pripraviti obro podlago za njegovo redno izhajanje. Človeku e treba poleg vsega drugega v posvetnem življenju, udi znanje. Znanstveno se oorožiti, pomeni ravno takodoseči zmago nad nasprotnikom, kakor na bojnem polju z dobrim in činkovitem oozjem.

Tukaj pošiljam zaenkrat tri ponovne naronine in eno novo naročnino, na račun naše kvote, katero bomo kakor sem omenil po naši najboljši zmožnosti izpolnili.

Torej prva "otrostrelka" je že počila! Mđ prvimi so se izkazali naši "lovci" zatem se bomo paše drugi.

V nedeljo dn 23 januarja priredila oeka Zveze Kanadskih Slovencev in Vzajemne Podprne Zveze Bled, skupno věerno zabavo v ta namen, nmreč vprid tiskovnemu sklađu Edinosti. Prva zabava, kiso jo priredili naši "lovci" kateri smo že poročali, se e prav dobro obnesla. Upi pa je, da se bo ta prihodja še toliko bolj, kajti priredimo jo skupno tukajšni Slwenci in Slovence, člani ir članice teh naših dveh usanov, potrebnih da jih mralno in tudi gmočno je e treba podpiramo, kajti edio v bratskem sporazumu lež zaprav tako naš napredek in uspeh v materialnem, kakor tudi moralnem in iarodnem oziru.

Margareta Slak, tajnica kampanje.

biti da smo na jasnem, kaj list zastopa. Ako pogledamo par let nazaj, nam se zjasni, da so se napovedi progresivnega tiska dobesedno izpolnile z ozirom na borbo proti fašizmu in pa narodnih izdajalcev. Tak časopis je torej naša dolžnost, da ga podpiramo in širimo. In med temi je Edinost.

Naš list nima podpore od kakšnih trebušnikov, velikih korporacij in pa dispozicionalnega fonda. Njega podpiramo mi — sami po duhu in prepričanosti si enaki. Zato tudi gradimo z veseljem svoj časopis, ki bo zagovarjal in bodril nas vse skupaj k nadaljnjemu delu za naše in tudi našega naroda interese.

Upam da se bodo naši stari aktivisti oglašili, kakor: Sodec, Zdravje in mnogo drugih. Naprej bratje in sestre na delo, da nam bo čim uspešnejša kampanja za naš prvi in edini list v Kanadi — Edinost.

Matt Zalec.

PRIZNANJE PREDSEDNIKU KRISTANU

Pred nekaj dnevi je predsednik SANSa Etbin Kristan prejel od ministra Save Kosanovića obvestilo, da mu je Narodni odbor osvoboditve Jugoslavije za njegovo požrtvovalno in rodoljubno delo pri Slovenskem ameriškem narodnem svetu podelil red narodnega edinstva. Kabel se glasi:

"Red narodnega edinstva, s katerim vas je odlikoval Narodni Odbor Jugoslavije, je izraz spoštovanja vseh jugoslovanskih narodov do Vašega levega, požrtvovalnega, demokratičnega in rodoljubnega dela. Sprejmite, prosim, moje prijateljske čestitke.

Sava Kosanović.

Tem čestitkam se pridružujemo vsi njegovi sodelavci in člani SANSa in mu želimo, da bi njegovo patriotično in težavno delo čim prej rodilo sadove in se bodo uresničile njegove davne želje po svobodi, edinstvu in srečni bodočnosti rodne Slovenije.

Brat Kristan smatra, da je to velika čast, zlasti če se vzame v poštev, da prihaja od onih, za katere nobeno priznanje in nobena počastitev ne bi bila prevelika. Meni, da bi njegovo lastno delovanje bilo brez pomena, če bi ne bilo vseh tistih, ki so mu ves čas stali ob strani in ki so vzdrževali SANS ter na neštete načine pomagali, da se je opravilo tisto delo, katero priznavajo celo naši borbeni bratje. Ministr Kosanoviću je napisal tale odgovor:

Dragi gospod Kosanović!

Pred vsem se Vam moram zahvaliti, ker ste bili tako ljubeznivi in ste mi poslali kabel, obenem pa se Vam zahvaljujem za prijateljske čestitke, prav dobro vedoč, da so res iskrene. Toda obenem moram zopet apelirati na Vašo dobroto, ker sam nimam prilike, da bi se direktno zahvalil Narodnemu odboru Jugoslavije. Teško mi je, ker vem, da niste minister le po imenu, ampak da jemljete svoj položaj resno in imate vsled tega posla čez glavo. Vendar Vas prosim, da sporočite Narodnemu odboru moje zahvalo.

Jaz nisem nikdar hrepenel po kakšnem koli odlikovanju in od nobene prejšnje jugoslovanske vlade ne bi bil sprejel reda, ne medalje. Verjamem pa, da predstavlja Narodni odbor res jugoslovanski narod in če je ta sklenil, da mi izreče priznanje za moje skromno delo, se moram pokloniti in reči: Iskrena vam hvala, dragi bratje!

Ko sem prečital Vaše sporočilo, sem bil globoko ginen, ker sem se moral spomniti, da odlikujejo mene, skromnega delavca na narodnem polju tisti, ki stavlja jo na kocko vse, kar imajo in vse, kar so, — celo svoja življenja za svobodo in boljšo bodočnost svojega naroda. Obenem sem se ozrl okrog sebe in se vprašal: Zakaj meni red? Naravno, delal sem, kolikor sem mogel in znal, ampak to je malo, če pomislim na vse trpljenje in vse žrtve, na vse delo in vse borbe bratov in sester v os-

Nismo pozabili dolžnosti napram Edinosti

Vancouver — Cenjeno Uredništvo!

Kakor je že bilo naznanjeno prej, tukajšni odsek Zveze Kanadskih Slovencev je priredil zabavo in svrhu in dobrobit sedanji kampanji za list Edinost.

Z veseljem moram izjaviti, da smo se prav prijetno zabavali. Ako ravno smo bili prav dobro razpoloženi poleg dobrega prigrizka in drugih udobnosti, nismo pozabili na našo dolžnost ki nas veže do našega edinega slovenskega lista, kateri nam poleg drugih prinaša tudi novice od naših dragih iz stare domovine in ki nas z vsakim dnevom bolj združuje in povezuje med seboj. V imenu odseka Zveze Kanadskih Slovencev zahvaljujem se vsem rojakom in rojakinjam, našim bratom Hrvatom in Srbom za bratsko sodelovanje in darila, ki

so jih prispevali v pomoč naše kampanje za Edinost.

Skupni dohodek od zabave znaša \$482.30, izdatki \$66.79, čisti dohodek za kampanjski fond lista \$415.51, za katero vsoto vam pri-loženo pošiljam ček in obenem imena darovalcev kateri so dali svoj prispevek... Darovali so: Po \$20.00: John Popovich; po \$15.00: Ivan Grdina, bratje Rado-vich; po \$10.00: Empress Hotel, John Kerin, Frank Sterle, John Kraševac, Tony Ogulin, Gust Malenšek, Joe Kukar, John Derganc, Joe Mramor, Tony Malenšek, Jack Benčina, Frank Račević, Frank Gorenc, Joe Brezovar, Joe Košir, Joe Kasu-movich (Lugar), Martin Stipac, Frank Sodec; po \$6.30: Joe Sterk; po \$5.00: Pri-morec, Frank Zitko, Ludvik Zitko, Tony Andler, Tony Starčević, Sam Mihajlo-vich, John Maras, Dan Vu-kasovich, Jack Cernich, An-nie Popovich, Olga Hudoklin, John Balkovec, Milly Cvet-kovich, Louis Kusel, Joe Zokol, Louis Jakše, Pete Mračevich, Bogdan Jokano-vich, Rade Radakovich, Mi-co Marich, John Radivoje, Marko I. Serlich, Stipica Rupčich, Mike Milich, Nick Jurishich, Andy Laynar, John Sersich, John Radoševich, Lilly J. Jakša, Frank Ronner, John Legat, Eddie Zitko, Louis Jamnik, Pete

Nikšich, Bum —, Sam Čorak, John Barič, Jurica Zorica, Ivan Mikulich, Juka Jurkovich, Joe Žagar; po \$4.00: Zdravko Vranič; po \$3.00: Marijan Dragičevich, Steve Dude; po \$2.00: Edvard Čop, Ivan Vukelich, Joe Hečimovich, Matt Vol-narich, John Vidas, John Krušich, Nick Periz, G. S. Radoševich, Dan Pešut, Ma-rica Stark, Mandica Basich, Vinko Rogich, Marko Sorac; po \$1.00: Glen Marshall, Petar Antonich, Tony Viz-jak, Unanimus in Charlie Kučan.

Obenem prilagam denarno nakaznico v znesku \$18.00, za dve obnovi in šest novih naročnin. Pozdravljam vse čitatelje lista Edinosti, njemu same-mu pa želim obilo uspeha v sedanji kampanji.

J. Mramor.

KAMPANJA EDINOSTI IN LETNO POROČILO

Geraldton — Na redni mesečni seji odseka Zveze Kanadskih Slovencev, ki se je vršila dne 7 januarja t.l., je bil izvoljen novi odbor kakor sledi:

Joseph Zalec, predsednik
Joseph Drašler, tajnik in blagajnik

Nadzorni odbor: Matt Bu-tala in John Dolinšek

Na tej seji je zaključeno, da se priredi zabavo za kampanjo Edinosti dne 28 januarsja t. l. Če tudi smo malo zakasneli za zabavo, ker smo bili dosedaj skoro preveč obloženi z drugim delom in kampanjami, se bomo potrudili izpolniti nam določeno kvoto 100%, kakor smo to naredili v prejšnjih kampanjah.

Edinost nam je neobhodno potrebna, ker ona je naš kažipot, katera nam kaže po kateri nam gremo naprej z delom tako za v pomoč našim bratom in sestram v stari domovini, kakor tudi za naš življenjski in narodni obstanek tukaj v tej de-želi. V današnjih kritičnih časih, ko divja strašna vojna na dveh kontinentih, ko u-mira na milijone ljudstva, otrok, žena in starcev za svobodo in obstanek, nam je ravno v tem naš list potreben, ker nam podaja naj-bolj resnične vesti o nastalih dogodkih v širnem svetu.

Zato je treba podpirati naš list in ga tudi širiti med našim narodom. Vemo da bi ne bilo mogoče izdajati časopisa edino z dohodkom od naročnin. Zato je potrebna kampanja vsaj enkrat na leto, kar je tudi sorazme-rno zelo mala cena napram vrednosti časopisa. Zatorej rojaki in rojakinje storimo kar največ mogoče v tej kampanji, za trdno podlago

VAŽNO ZA MONTREAL

Montreal — Lokalni od-bor Veča za Pomoč Narodom Jugoslavije, prikazuje dne 30 januarja dva zani-miva filma v prostorih na 3447 St. Laurent Blvd.

Filma sta od velike važ-nosti in nadejamo se, da bo vplivalo na vsakega. Prvi film je posnet v taborišču Jugoslovanskih beguncev El Shatt, Egiptu, v katerem ima mogoče kateri vas poz-nanca ali rodbine in ga bo videl na sliki.

Drugi film je postanek Sovjetske Unije od Oktoberske Revolucije do današnje orjaške borbe proti hitler-jevih barbarjev.

Prikazovanje slik se prič-ne točno ob 8 uri zvečer.

Vabimo vse naše Jugoslo-vane mesta Montreala in o-kolice, da se zagotovo ude-leže prikazovanja teh po-membnih filmov.

Vstopnina je dobrovoljni prispevek kateri se z hval-ležnostjo sprejme.

Odbor Veča.

(Prepozno prejel za zad-njo izdajo — Ured.)

ii Sovjetske Unie" gospo-doma Scott-om in Keren-skem, tako obmetaval čez drn in strn Sovjetsko Unijo. Po zborovanju so si segli v roke in dejali: "Kdo nam je kos v tem poslu."

NABRUSILI SMO KOSE IN PRIVIHALI ROKAVE

Sudbury — Dne 14 janu-erja smo priredili veselico za tiskovni sklad Edinosti. Udeležba je bila prav do-bra od vseh treh jugoslovan-skih nacionalnosti, kar ob-enem pomeni kolikor dober začetek kampanje za Edi-nost, tako tudi v bodočih delih na polju narodnih in-teresov v bratskem sporazu-mu in slogi.

Sodeč po dopisih iz na-selbin, izgleda, da se nekaj velikega kuha. Če tudi do-pisnik omeni tu in tam de-loma priprave za uspeh kampanje, toda kako skrbno zataji že dosedanj uspeh. Lansko leto nam je Windsor zmeraj kaj podvrzel naprej in je bil precej nevaren tek-mec. Na vpogled nam se je zdelo, da ne bomo imeli večjega opravlja z njim, a se je pozneje izkazalo, da je bil zares razpregel svoje načrte na vse strani in prav pri zaključku kampanje, ra-vno toliko, da jo je srečno zasedel do prvo stopnico. Bolj redko, a vendar kadar

se oglasi Vancouver, nam dela tudi pomislek, kako spr-aviti "sibirskega počasne-ža" iz prve vrste. Njegova "taca" je precej široka in kar z enim udarcem pobije svoje nasprotnike. Tako ne-kaj se podobnega kuha tudi v tej kampanji.

Iz Vancouverja so malo ali pa skoraj nič poročali o določeni kvoti. Najbrž da so že pri zaključku. Vendar pa ne malo je še tako nevar-nih tekmecev in v prvi vrsti, St. Catharines, Timmins, Ge-raldton, Toronto in pa naši v Port Arthurju. Poleg vseh drugih največ korajže nam daje — Toronto. V prejšnji kampanji so res zmagali, a je vprašanje v letošnji. . . Naj prav dobro zasukajo ro-kave, naj nabrusijo kose in podvigajo tudi kladiva, če se hočejo meriti z nami v Sudbury.

Za prvo pošiljko da bi ne bile "ničle" v izkazu kam-panje na račun naše kvote, prilagamo denarno nakaz-nico v znesku \$100.00. To vsoto smo zbrali kakor sle-di: Dobrovoljni prispevki na veselici 14 januarja \$31.29, dobitek je prinesel \$64.25, bratje Srbi so darovali \$21.00, razno \$3.00, od mehke pijače \$12.40. Izdatki so znašali skupaj \$31.80, celo-kupni dobitek torej znaša \$100.00 na račun naše kvote za tiskovni sklad Edino-sti.

Tem potom naj bo izre-čena prisrčna zahvala vsem udeležencem, kakor tudi prispevateljem za vprid tis-kovnega sklada našega lista. Zdej ko smo nabrusili ko-se in podvihali tudi rokave, na delo bratje in sestre, za uspešno kampanjo našega moralnega in političnega vo-ditelja — Edinost.

Frank Zaic.

NAŠI GOZDARJI ZA EDINOST

Port Arthur — Cenjeno uredništvo Edinosti! Prilo-ženo dobite denarno nakaz-nico v znesku 19.10, za tis-kovni sklad našega lista. Posebno sedaj je naša dolž-nost temvečja, ko se nahaja-mo v kampanji za list in v prvi vrsti Slovencev in Slo-venke, da storimo kar naj-več zmoremo. Kajti nihče ne more preceniti vrednost do-brega delavskega in narod-nega časopisa, če vpoštev-a mo danes tako burne in vi-harne čase v svetovnem ob-segu v borbi proti fašizmu, kjer je ravno tisk največji pripomoček ne samo za po-bijanje lažnjive fašistične propagande, ampak obenem tudi voditelj protifašističnih sil po pravi poti.

Edinost je edini slovenski časopis v Kanadi. Kljub te-mu da so večina Slovenci in Slovenke že naročniki, a jih je še veliko število, ki niso naročeni na ta list. Zato je priporočljivo za vsakega na-ročnika, da ob priložnosti pove svojemu znancu ali so-delavcu na delu, da izhaja tudi slovenski časopis v tej deželi znan — Edinost. Na ta način boste pomagali ko-likor širiti list, tudi obenem delo posameznih rojakov in rojakinj v naselbinah, kateri se trudijo in žrtvujejo za njegov obstanek.

To nabiralno polo sem do-bila iz E. Greers kempe, kjer so zaposleni naši zavedni ro-jaki. Polo je poslal Nick Babič, kar je nabral med tamkajšnjimi rojaki. V to svrhu so prispevali kot sle-di: Matija Rozman pet do-larjev, Nick Babič, tri dolar-je. Po dva dolarja: G. Po-žek in F. Turšič. Po en do-lar: J. Perišič, J. Žagar, J. Bambič in J. Grdiša. Po 50 centov: G. Srdinca, T. Mi-šetič, S. Turina. Po 25 cen-tov: L. Magirva, F. Svafrani-c, M. Hazenčuk, S. Az-ertnica, Nečitljivo, J. M. Horn. Po 10 centov: Nečit-ljivo.

Skupaj \$19.10 centov, za kar se prav lepo zahvalju-jem tako N. Babiču, kakor tudi vsem ki so prispevali v ta namen.

Vera Marohnič, Slovenka.

Širite čitate in postanite naročnikom Edinosti

Jugoslavija Osvobojena

(Govor Sir Archibald Sinclair-a ob priliki otvoritve razstave)

Mr. Seton Watson, najprej se Vam želim zahvaliti za povabilo. Siguren sem, da se vsi čutimo malo razočarani, da ni med nami danes minister predsednik našega zaveznika Dr. Subašić, ali naše misli ga spremljajo na njegovi važni misli na katero se je napotil v Jugoslavijo in mi mu želimo srečno pot. Ali prav zares smo srečni, da imamo med nami danes popoldan glasovitega vodja slovenskega naroda, vernega pomočnika Maršala Tita, Ministra prometa kr. jugoslovanske vlade Dr. Marušića in globoko smoganjni z njegovim govorom o trpljenju jugoslovanskega naroda in dokazih, ki nam jih je dal o hrabrosti in slavi tega naroda.

Velika mi je čast, ker sem pozvan da sodelujem z Dr. Marušićem pri otvoritvi te razstave.

Tu se lahko vidi nekatere nesreče katere je Jugoslavija prenesla in nekaj onega duha, ki ji je omogočil da se zopet vzdigne.

Razstava nam daje celo sliko partizanske borbe. Spominja nas junaške in neustrašne borbe rodoljubov pod hladnim in navdihnjem vodstvom Maršala Tita. Vidimo primere okrutnosti sovražnika. Ginjani smo in začuden nad vsem kar so storili žene in neborilci, da bi pomagali borilcem.

Tu v Veliki Britaniji mi ne bomo nikdar pozabili, da je Jugoslavija stala hrabro na poti tirana, ki je leta 1941 udaril nanjo, ko so izšli za zavezniško stvar bili najbolj črni. Ona ni računala na ceno. Njen narod ni popustil, zato je dobil slavo. On je rešil dušo svoje domovine in osiguril dragocen čas, vreden velike zmage za zaveznike. Nemci so poplavili deželo ali niso mogli podjarmiti nje naroda. Partizani so se dvignili proti njim. Mi smo bili zmožni, dati jim stvarne izraze tovarštva skozi Royal Air Force in Royal Navy.

Leta 1943 smo z avijoni prenesli 200 ton zalog. Moralo je to bil mal začetek, ali največji del tega leta smo morali letati z severno-afrških letališč. Leta 1944 je naša naloga bila olajšana z rabo letališč v Italiji in bili smo v stanu, da pomagamo v mnogo večji količini. Do konca prejšnjega meseca so naši avijoni prinesli partizanom 7000 ton zalog. Razen tega trikrat toliko pomoči je bilo poslano v Jugoslavijo po morju. Te zaloge niso bile samo orožje in municija, ampak tudi obleka, zdravila in popolnoma preskrbljene bolnice. Samo septembra tega leta je več kot 2000 ranjenih bilo prenešeno po zrak v Jugoslavijo.

Tedaj, Dr. Seton Watson, naj narod Londona pride na to razstavo, naj vidi tu predloženo borbo rodoljubov Jugoslavije, naj se nauči in spozna ter ceni jugoslovanski narod za njegov nezumljivi duh, da z njim deli trpljenje skozi katero ta narod sedaj gre.

VAŽNO NAZNAVILLO

Prihodnja tablica kampanje Edinosti izide z dne 2. februarja, katere je že ob tem času prekoračila skoro polovico določene kvote v novih naročninah in tudi tiskovnem skladu. Na prvem mestu je seveda prav močno se postavil Windsor, za njim Vancouver, Noranda in tako po vrsti druge naselbine. Toda prihodnja tablica najbrž da znatno spreminja skupni rezultat, kakor tudi postavi še posamezne naselbine na primernejše mesto. Kajti zabave namenjene za tiskovni sklad, so se vsrile v drugi polovici t.m.

Zato požurite z pošiljko čimprej, da bo vaše mesto zastopano v seznamu kampanje Edinosti, na primernejšem mestu.

Upravištvo Edinosti.

LEHMANOVA IZJAVA O JUGOSLAVIJI

U Buletinu United Nations Relief and Rehabilitation Administration od 29. decembra p.l. je generalni direktor UNRRA-e, Herbert H. Lehman objavil sledečo izjavo o Jugoslaviji:

"Jaz sem zelo presenečen radi nekkih člankov, ki so izšli v časopisju, v smislu katerih ostajajo resne razlike med UNRRA in jugoslovanskimi oblastmi oziroma administracijo reliefa v ti zemlji. Zadeva pa ni taka. Važno je, da se pojmi, da se zdaj vodi dve vrsti pogajanj radi reliefa za Jugoslavijo. Eden izmed teh se vodi med Jugoslovansko vlado in zavezniških vojnih posredovalcev, ki predstavljajo ameriške in angleške vojne oblasti. Njihov namen je, da dosežejo sporazum glede načina reliefnih operacij, kakor se bodo izvajale pod vojno upravo in z vojnimi reliefnimi zalozami v času militarne odgovornosti za civilni relief v Jugoslaviji. Drugo vrsto dogovorov se vodi med zastopniki Jugoslavije in UNRRA in sicer v Washingtonu in Londonu. Ti dogovori se nanašajo na reliefni program v Jugoslaviji za tisto dobo, ko poteče vojaško nadzorovanje in prevzame UNRRA odgovornost nabavljenih zalog in nadzorovanje reliefnih aktivnosti v Jugoslaviji.

Z ozirom na uredbo razmer, ki bodo potem, ko neha militaristična doba, morem reči, da obstoji popoln sporazum med to administracijo in predstavniki kraljevske jugoslovanske vlade, kakor tudi med maršalom Titom. UNRRA bo dovolila, kakor je bilo ves čas razumljivo, da jugoslovanske oblasti same vodijo distribucijo tistih zalog, ki jih je nabavila UNRRA. Edini pogoji, katerega je UNRRA predložila, je ta, da se dovoli zadostno število nadzornikov,

katerih dolžnost bo pred vsem namen, da se bo moglo potrditi drugim narodom, članom UNRRA-e, da se je distribucija vršila v smislu načel, katere je postavila uprava UNRRA-e.

Jugoslovanske oblasti so me obvestile, da se v glavnem strinjajo z načeli, katere smo postavili z ozirom na administracijo reliefa v službah, ki se nanašajo na zaloge, dobljene po UNRRA. Konečni zaključek tega dogovora čaka samo na daljino klarifikacijo in konsolidacijo političnega stanja v Jugoslaviji. UNRRA ima štab reliefnih specialistov kakor tudi upravno osobe. Ti so v Italiji in samo čakajo, da prevzamejo svoje naloge s tem, da pomagajo Zavezniškim vojnimi posredovalcem za časa militarne odgovornosti, ali da pridejo na pomoč naravnost jugoslovanski vladi, kadar prevzame UNRRA direktno odgovornost za reliefne operacije v tem delokrogu.

ZOJSA.

Narodna oblast in duhovščina

(Iz 2 strani)

vi, Sleherni duhovnik, ki hoče skupno z narodom v odločilne borbe končnih razdobj velike domovinske vojne, je v narodno osvobodilnem gibanju dobrošel in bo našel tako pri nas komunistih kakor pri drugih naših tovariših v Osvobodilni Fronti topel, tovariški sprejem.

Naša politika je jasna: še z večjo doslednostjo kot doslej bomo izpolnjevali načela o svobodi vesti, veroizpovedi in bogocastja in še z večjo doslednostjo kot doslej bomo udarjali po narodnih izdajalcih.

O vprašanju lastnine reda in zakonitosti

(Iz 2 strani)

edinice uspele razplamteti pravo narodno gibanje.

Vrnili se je v Jugoslavijo, kjer je kmalu spoznal, da nam bo vsem mačeha. Spoznal pa je tudi, da je Komunistična Partija največja pobornica ne samo za pravice njegovega razreda, ampak tudi za pravice malega, zatiranega naroda sploh. Delal je v sindikalnem pokretu, bil predsednik Strokovne komisije in tajnik Zveze kovinarjev. Vodil je štrajke in romal iz zaporov v zapor. Leta 1939. je dal pobudo za "Delavsko-kmečko enotnost", ki je zbrala okrog sebe jedro tistih borcev, ki so pozneje, po razpadu Jugoslavije, šli z največjim zagonom v borbo proti okupatorju.

Ob italijanski raciji po razslužbu Jugoslavije je prvi romal v zapor, odkoder je po šestih dneh pobežnil. Policija o tem pobežu sploh govorila ni, ker se je bala sramote. Kot prvi komandant naše vojske je iz Ljubljane obiskoval vse partijske edinice. Italijanski straža na bloku je bila možu, ki je v nahrbtniku nosil pomaranče in limone in bolešno pokajšleval, zelo naklonjena.

PROF. LASKI OPOZARJA AMERIŠKE SOCIALISTE

Neprijetno je za pomisliti na razdobje svetovne zgodovine, posebno z ozirom na nezačelnost ameriške socialistične stranke v Združenih državah. Po prvi svetovni vojni, Evgen Debs, je vsaj pri volitvah dosegel okrog milijon glasov — danes — dvomin, da bi Norman Thomas vzlil vojne sfere, katere se z brzim tempom približuje k svojemu zaključku, dobil eno desetino glasov v primeru Evgen Debsa.

Poznam Thomasa, kot vnetega in poštenega Socialista, kateri mrzi fašizem, če je v Evropi ali Aziji, ne manj odločno kakor mi. Vsekakor pa je težko za nas, da bi ne imeli resnih pogledov zaradi dejstva, da je ravno on vodil to stranko v "cul-de-sac", da je postala ne samo nepomembna, am-

ZA DVE LETI PREPOZNO PANOV

London — Po osvoboditvi Varšave, predsednik poljske begunske vlade Tomas Arciszewski je naznanil, da je njegova vlada sestavila nov "memorandum" in obenem pripravna poravnati sporno zadevo med Sovjetsko Unijo in poljsko begunsko kličo v Londonu. V tem naznanilu pravi, da je begunska vlada pripravljena ko-operirati z sovjetskimi četami za uničenje nemškega fašizma in v to svrhu "mobilizirati" 300 tisoč poljsko armado, ki naj bi prišla pod poveljstvo sovjetske vojaške komande.

Toda težko je pozabiti drzno dejstvo poljskih begunskih krogov, ko so zahtevali evakuacijo 60.000 poljske armade v kritični dobi od prodiranja nemškega fašizma proti Stalingradu, pred dvema letoma, namreč avgustu mesecu 1942, daši je očitno bila potrebna že tedaj za ojačitev Rdeči Armadi, ter z tem doseči ne samo zasluzeno priznanje med Zedinjenimi narodi, temveč lastnim poljskim narodom. Pozneje je ta armada po zaslugi begunskih krogov postala nič drugega, kakor skupina postopačev v Iranu.

Poljski "panovi" so začeli spoznavati deloma svoje napake, toda prav daleč od poštene namere. Zapozneli so za nič manj, kakor za dve leti. Nova poljska armada šteje več kot 300 tisoč mož, obenem pa pod komando resničnih poljskih častnikov in narodne poljske vlade v Varšavi.

Se v času najhujšega terorja je vztrajal v Ljubljani v bunkerju, ki ga nista bili sposobni odkriti ne italijanska ne ljubljanska policija — živeč ob italijanski aprovizaciji.

V treh letih okupacije je prehodil že vso slovensko zemljo. Posebno ga pozna naša Primorska, kjer se je jeseni 1943 s svojo patrolo in še štirinajstimi partizani uspešno boril s 150 Svabi, ki so naslednji dan svoje mrtve odvažali z vozovi. Pozna ga Primorska po neštetihih mitingih iz zborovanjih in po prislovcih: "Za tovarišem Luko hodi hajka, ki pa ji je on vedno kos!"

Tovariš Leskošek, ko gledam Vas, člane KPS, v tesnem sodelovanju s tovariši iz ostalih skupin, ki sodelujejo v Osvobodilni Fronti, se moram smejeti belogardističnim klevetam, ki skušajo prikazati Osvobodilno Fronto kot diktaturo komunistov.

Tudi mi se jim smejemo. Naše sodelovanje v Osvobodilni Fronti s tovariši krščanskimi socialisti, demokratičnimi Sokoli, socialnimi demokrati, predstavniki slovenske kulture, kmetijev in z ostalimi skupinami, ki sodelujejo v Osvobodilni Fronti, je čisto lojalno in temeljito.

prof. Laski opozarja ameriške socialiste

pak s skrajno nerealističnimi pogledi.

Ameriški Socialisti se zdijo nam v Angliji podobni prav tako mešani in mlakuzni skupini Neodvisne delavske stranke, katere pa ni nič drugega v primeru z preteklostjo, kakor bledeč ovel venec. Kljubujejo dejstvu, kakor tudi ameriški socialisti pod vodstvom Thomasa, Ako bi bili naši pogledi podobni stališču Thomasa, bi se nahajali sedaj mesto osvobodjenja zaslužnih narodov ter na obzorju prav močnih znakov popolne zmage, nekeje v kakih provinciji nacistične Evrope.

Zdi se, da ameriški socialisti nimajo pojma, kaj se dogaja v svetu, zaeno na vpogled so zaprav ločeni od stikov in od deleža njihovih obilgacij.

Naša naloga je organizirati mir na podlagi kolektivne sigurnosti, ter ekonomske obnove. Ameriški socialisti se prav malo zanimajo za tehnične in činkovite priprave h kolektivni sigurnosti in povrh tega obenem vplivati na Združene države napram ekonomski ekspanziji.

Thomas izgleda, kakor da si umiva roke od realnih problemov v svetu. Nedvomno da prav rad govori z vso svojo sposobnostjo o prefekturi in paradizju, kar bi se imelo zgoditi po njegovem mnenju kot neki "čudež", toda za nas v Evropi, je kaj na takega sploh nemogoče pomisliti sprčo resničnih dejstev.

Ta stranka je vsekakor zelo ozka skupina z velikimi idealisti, polni bolečih občutkov v agoniji človeštva, toda venomer ponavljalci, da ne morejo prav nič storiti za bolnika v njegovi bolezn.

Društveno obvestilo

Toronto — Tem potom prosim se članstvo odseka "Bratska Sloga" št. 684 SNPJ, da se zagotovo udeležijo redne društvene seje, katere se vrši v soboto večer 27. m. v znanih prostorih pri rojaku R. Muhitch na 386 Bathurst St.

Obenem naznanjam, da sem prejel iz GL. urada kalendarja za članstvo odseka. Ker mi je nemogoče vsakega posebej obiskati in izročiti, prosim naj vsak sam pride na sejo omenjeni večer, kjer ga bo dobil in s tem prihranil nepotrebno delo in stroške meni in odseku.

J. Petric, tajnik.

lji na devetih temeljnih točkah Osvobodilne Fronte, slovenskega naroda, ki so bile sprejete že v letu 1941. na predlog Komunistične Partije Slovenije v soglasju z vsemi sodelujočimi osemnajstimi skupinami. V Izvršnem Odboru so trije krščanski socialisti, trije Sokoli, dva kulturna delavca in trije komunisti, v Vrhovnem plenumu pa že od vsega začetka predstavniki vseh skupin. Program in cilj Osvobodilne Fronte je jasen: osvoboditi slovenski narod izpod okupatorja in ga združiti v svobodni, združeni Sloveniji v demokratični, federativni Jugoslaviji. Če je program tako jasen, kakor je nas, ne more biti diktature ene ali druge skupine v Osvobodilni Fronti. Klevete belogardistov in drugi protinarodnih izrodov nas pri našem delu ne morejo ovirati. Ljudstvo se je pa že samo prepričalo o enih in drugih in takim klevetam na naseda.

Naša ljudska vojska in oblast Osvobodilne Fronte sta nam največja poroka, da bo takoj ob razpadu fašistične Nemčije zavladal po vsej Sloveniji red, da bosta ti dve naši nezumljivi sili preprečili vsako anarhijo.

Kako gledate Vi na ta trenutek?

Osvobodilna Fronta je organizirala Narodno Osvobodilno Vojsko Slovenije kot sestavni del Narodno Osvobodilne Vojske Jugoslavije pod genialnim Titovim vodstvom iz ljudstva in za ljudstvo in je sposobna braniti slovenski narod pred okupatorjem in pred vsemi, ljudski demokratični sovražniki elementi. Ona bo sposobna ob zlomu Hitlerjeve tiranije očuvati red in mir ter preprečiti vsako anarhijo, ki jo bodo skušali ustvariti razni ljudstvu sovražni elementi, predvsem belogardisti. Prav tako pa bo sposobna zaščititi narod in njegove ljudske množice pred slehernim anarhističnim samovoljnim pojavom, ki bi izviral iz zaostalosti in nezadostno visoke demokratične zavesti. Narodno osvobodilni odbori že danes sprejemajo oblast v svoje roke in predstavljajo borbeno enotnost in demokratično zvezo vseh svobodoljubnih Slovencev ne glede na družbeno, tradicionalno in nazorsko pripadnost. Vsakogar, ki bi skušal edino narodno oblast narodno osvobodilnih odborov streči, bosta naša vojska in Osvobodilna Fronta streljati.

Belogardistična propaganda skuša izločiti imovitejšje sloje iz narodno osvobodilne borbe s tem, da jih straši s spremembo lastninskih odnosov po osvoboditvi.

Kakor vsa ostala belogardistična propaganda proti Osvobodilni Fronti, tako tudi ta o spremembi lastninskih odnosov po osvoboditvi temelji samo na laži. S tem hoče samo razplamteti bratomorno in razredno borbo, ki ji pa ne bo uspela. Ločiti imovitejšje sloje od Osvobodilne Fronte in pravične narodno osvobodilne borbe ji tudi ni lpselo. Vsi imoviti sloji po večini sodelujejo v Osvobodilni Fronti in so dali ogromne svote posojila in velike količine materiala osvobodilnemu gibanju na razpolago. Oni poznajo izjavo, ki sta jo dala 1943 vrhovni komandant maršal Tito in predsednik Antifašističnega Sveta dr. Ribar o nedotakljivosti privatne lastnine in popolni možnosti osebne iniciative v industriji, trgovini in poljedelstvu.

Kako gledate na naš odnos do zaveznikov in na medzavezniško sodelovanje po vojni?

Sodelovanje med zavezniki in naše sodelovanje z velikimi zavezniki je bilo ustvarjeno v najhujši borbi, utrjeno in prekaljeno v krvi. To sodelovanje bo ostalo ravno tako plodno v vzajemni pomoči po vojni v miru. Od sodelovanja velikih zaveznikov ne bodo imeli korist samo zavezniki, temveč vsi mali svobodoljubni demokratični narodi sveta. Mi Jugoslovani smo ponosni, da smo v borbi za svobodo in

Iz francoščine prevedla K. N.

In tako dobro sta doslej igrala svoji vlogi! Zdaj se izdati, bi pomenilo izživati Usodo!

Toda nevarnost, pa tudi Morenov čvrsti prijem — zdaj jo je prijel okrog pasu in jo nežno podprl — sta vrnila Orani prisenost. Ne, po nobeni ceni ni hotela deliti usode nesrečnic, ki so jih tam doli pijani anarhisti vlekli v sramoto ali smrt!

Njena poroka z Morenom se ji je v tistem trenutku zazdela prečudovita, prelepa rešitev iz pekla!

Nasmehnula se je in hvaležno pogledala svojega spremljevalca.

S tem prvim, spodbudnim smehljajem v srcu je stopil Moreno pred gobjanja, ki je vršil dolžnosti uradnika na zasilnem poročnem uradu.

Ta občan si je drznil nagovoriti mladega letalca s širokim, predrznim režajem:

"Sijajno, Moreno! Kakor je videti, si se odpovedal lepi Karmenciti! Zdaj hočeš imeti grlico sam, čisto zase! Res izbran kos, pri moji veri! Mika me, da bi se jaz ugriznil s teboj."

Ta želja bi te drago stala, prijatelj!" je suho odvrnil mladi letalec.

Uradnik ni ugovarjal, toda njegove besede so potrdile v Morenu občutek, da morata biti z Orano zelo previdna, da ne bi v poslednjem trenutku zbudila kakšnega suma.

"Caramba! Moreno ne dela tako kakor njegovi tovariši!" je vzkliknil mladi letalec in udaril s pestjo po mizi.

"Glej ga! Kaj te je pa prišlo?" je začudeno vprašal uradnik.

"Saj boš še črnilnik prevrnil!"

"In kaj potem? Če bo to hitreje izpolnilo tvoje vražje papirje, prav rad! Če bi se jaz tako obiral, kadar mečem bombe na sovražnikovo ozemlje, bi bilo presneto malo škodeti!"

Uradnik je dvignil pogled k letalcu.

"Vemo, vemo, Moreno," je dejal s porogljivim nasmeškom.

"Naš letalski prvak si in pogosto se res dobro odrežeš. Toda zdajle vendar malo potrpi! Ali so vaše listine v redu, camarida? Dobro! No, Moreno, zdaj pa že lahko poljubiš svojo ženo!"

"Da! Da! Moreno! Poročni poljub!" je kričala razigrana množica, hoteč se zabavati na rovaš mladega para.

"Poljub! Poljub!"

Tudi Vincent in Frascita sta se pridružila tej zahtevi.

"Dobro!" je veselo zaklical Moreno, "rad se pokoravam takšni zahtevi!"

Hkrati je hotel objeti svojo ženo, toda Orana se je kakor v zadregi za spoznanje odmaknila od njega.

Okrog stoječi so se zasmejali. Zdelo se je, kakor da bi njih smeh še podžgal samoljubje mladega moža. Veselo je zaklical:

"Ljubica moja, ali me nočeš prvič poljubiti kot žena, tukaj, pred vsemi?"

Upognil je drobno Oranino glavo, da je bolj mrtva kakor živa omahnila nazaj, in jo krepko in strastno poljubil na ustnice.

Vsa Oranina ženska sramežljivost se je uprla temu ljubkovanju, ki ni moglo zbuditi odmeva ne v njenem bitju in ne v njenem srcu. Njene drobne roke so se zaman skušale upreti železnemu objemu mladega moža.

Toda letalčeve oči so se potopile globoko v prestrašene zenice mlade žene in ji zapovedale, naj molči. Čuteč, da bi se rada uprla, osvobodila njegovega objema, ni zrahljal rok in jo je še zmerom prižemal k sebi. Zdaj je veljalo za vsako ceno udušiti upor tega mladega bitja, besede, ki so ji nehote kipele na ustnice, tretetajoče pod njegovim ognjevitim poljubom!

"Oprostite!" ji je dahnul po tihem, ko jo je osvobodil iz objema.

Orana, ki v vsem svojem mirem meščanskem življenju ni doživela toliko razburjenja kakor tu v enem dnevu, je bila pri koncu svojih moči. Moreno je začutil, kako je njeno nežno telo postajalo v njegovem objemu vse težje in težje. Krepko jo je podprl, da ne bi omahnila.

Na očeh množice in na smehljajih teh sicer mrkih obrazov je spoznal, da so zadovoljni z njegovim poročnim poljubom. Hkrati je pa začutil, kako ga Vincent odriva, hoteč sam stopiti pred oder.

Tisti trenutek je Moreno instinktivno krepkeje podprl svojo ženo. Tik mimo odra sta dva milenička, otročena do zob, gnala sirote iz cerkve svete Evlalije, med njimi pa duhovnika, zajeli so ga bili z ženskami vred. Moreno je vedel, da bo pogled na ta spreved na Orano strahovito učinkoval.

Ubogo čredo so vlekli na morišče, kakor so delali to že mesece in mesece poprej. Očitno je bilo, da novoročenci niso občutili od duhovnika takšnega sovraštva kakor milenički in anarhisti, ki so ga gnali na morišče. Iz sre vseh teh novoročencev je za trenutek izginilo sovraštvo ob misli, da bi v drugih okoliščinah morda prav ta duhovnik blagoslovil njihovo zvezo.

Mirno in dostojanstveno je korakal duhovnik mimo njihovih vrat. Čeprav so ga milenički surovo suvali in brcali, se ni pritoževal. Upiral je pogled v mlade pare, zbrane pred poročnim odrom. Za trenutek so se njegove oči ustavile na Orani in njenem tovarišu in zdelo se je, da je siromak poznal mladi par.

Orana se je, še vsa izčrpana, spet spomnila na strahotne trenutke, ko jih je ta sveti mož spodbujel in bodril v gostoljubni cerkvi svete Avlalije.

Zdaj ga paženo kakor zločinca! In na tej strahotni poti se njegov hrbet voljno upogiba pod udarci in njegova usta ne odgovarjajo surovim psovkom mučiteljev.

Čutila je, kako je prebledela.

(Nadaljevanje prihodnjik)

demokratične pravice ljudstva postali zavezniki velikih svobodoljubnih narodov Anglije, Sovjetske Zveze in Amerike.

Po končanem razgovoru s tovarišem Leskoškom se ustavim pri svojih največjih prijateljih v naši prestolici — pri naših stražarjih in kurirjih. Preberem na stenčasu nauke komisarja Mirka, novo pesem tovariša Frančka, reportažo komandirja Francija o prehodu čez Suho krajino 1942. leta, s Svarunom se pogovoriva, kaj je novega v štabu. Skupno občudujemo naše hrab-

re borce, ki že peti dan zaporedoma napadajo žvabranske izrodke pri žužembergu, in delamo načrte za bodočnost.

Ko odhajam, je v meni čustvo povezanosti z njimi še globlje in čustvo hvalečnosti do vseh starih borcev — partizanov, ki so s tako preprosto pripravljenostjo na žrtve dokazali svojo ljubezen do naroda. Oni so sramota sol naroda, na njih črti, na njih ranah in trpljenju, pa tudi na njih radostnem oklepanju tega življenja, je trdo zgrajena naša svoboda.

Marij Vilfan.